

Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет

ФАКУЛЬТЕТ
ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

ПДАУ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ

**VI Всеукраїнська науково-практична конференція
(5 грудня 2023 р.)**

м. Полтава 2023

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (5 грудня 2023 р.)*

УДК 33: 167.1

А 43

Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 4 від 20.11.2023 р.).

Редакційна колегія:

- **Безкровний О.В.**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Дорогань-Писаренко Л. О.**, к. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Зоря О. П.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Перерва П. Г.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»;
- **Томілін О. О.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Бражник Л. В.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Єгорова О. В.**, к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Кубецька О. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;
- **Остапенко Т. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;
- **Лега О. В.**, к. е. н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету.

Актуальні питання сучасної економічної науки : збірник матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. конф., 5 грудня 2023 р. Полтава : ПДАУ, 2023. 416 с.

До збірника матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання сучасної економічної науки» ввійшли результати міждисциплінарних теоретичних та прикладних досліджень актуальних проблем української економіки.

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

© Колектив авторів

© Полтавський державний аграрний університет

ВІДРОДЖЕННЯ ЕФЕКТУ НОЯ В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ НА ПЕРЕТИНІ 20-Х РОКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ: ФІКСАЦІЯ, РЕТРОСПЕКТИВИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ Білоцерківець Володимир.....	53
ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ У КОМПЛЕКСНОМУ АНАЛІЗІ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ Бойко Євгеній, Токар Анастасія.....	55
ОСНОВНІ РИСИ ОРГАНІЗАЦІЇ СТАТИСТИЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ Бондаренко Валерія	58
ДИНАМІКА РІВНЯ РОБОЧОЇ СИЛИ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ У ПЕРІОД РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ Борак Аліна	61
ОПТИМІЗАЦІЯ І МОДЕЛЮВАННЯ В ЕКОНОМІЦІ ПІДПРИЄМСТВ АПК ЯК НЕОБХІДНІ КОМПОНЕНТИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ Борисенко Володимир, Борисенко Дмитро	64
КОРУПЦІЯ В УКРАЇНІ У ФАКТАХ ТА ЦИФРАХ Браїлко Ангеліна.....	67
СТАНОВИЩЕ ІТ-РИНКУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ Василенко Олександр.....	70
ВИДИ СТРАТЕГІЙ МАРКЕТИНГОВОЇ ТОВАРНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА Вендін Олександр.....	73
ВПЛИВ ВІРТУАЛЬНОЇ ТА ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ НА РОЗВИТОК МАРКЕТИНГУ Грунська Вікторія.....	76
ПЕРЕВАГИ МІЖНАРОДНОЇ СТАНДАРТИЗАЦІЇ Герасімова Віолетта	79
ЗНАЧИМІСТЬ ОЦІНКИ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПРОЄКТУ Герасімова Віолетта	82
СУЧАСНІ ПАРАДИГМИ МЕНЕДЖМЕНТУ Гололобова Вікторія	84
ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ Горулько Ліана.....	87

ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Горулько Ліана

здобувач вищої освіти ОС Бакалавр

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

Науковий керівник: Рудич Алла, к.е.н., доцент

Державний бюджет займає головну ланку у фінансовій системі та розвитку різних країн світу, виступаючи невід'ємним компонентом розбудови незалежної держави. Через політику доходів та видатків, державний бюджет стає головним інструментом стимулювання ділової активності громадян і регулювання економіки для досягнення економічного розвитку країни, які передбачені довготривалими загальнонаціональними цілями.

Держава обов'язковим чином має забезпечувати населення такими базовими функціями: оборона країни, охорона здоров'я, освіта та інше. Виконання цих гарантій залежить від об'єму коштів в бюджеті держави, тому кожна країна прагне покращити та зрівноважити фінансування.

Відповідно до Бюджетного кодексу України, державний бюджет – це план формування та використання фінансових ресурсів задля забезпечення певних завдань та функцій, які здійснюються відповідними державними та місцевими органами влади протягом бюджетного періоду [1].

В умовах повномасштабної війни важливим компонентом – забезпечення фінансування на оборону країни. До початку війни розподіл бюджету здійснювався за програмно-цільовим методом задля того, щоб забезпечувати суспільне життя громадян України [2].

З початку війни можна побачити велике збільшення видатків державного бюджету у 9 разів – 1,994 трлн грн, що перевищує показники за 2021 рік. В сьогочасних реаліях найбільше грошей припадає на оборону, що складає 40,1 % від загальної кількості витрат. При певних корективах щодо використання бюджетних коштів Уряд в перші дні війни визначив на що саме потрібно фінансувати кошти, а саме в: безпеку та оборону, тим самим спрямовуючи кошти резервного фонду бюджету на потреби ЗСУ та інших військових формувань, які беруть участь в звільненні та обороні нашої держави. Так наприклад на потреби суб'єктів сектору з національної безпеки і оборони було виділено 301,7 млрд грн, з них було спрямовано на оборону – 180,7 млрд грн, МВС – 107,5 млрд грн, ГУР – майже 3 млрд грн, СБУ – 2 млрд грн, Адміністрації Державного спецзв'язку – майже 3 млрд грн [2].

У 2023 році 50% спрямовано на національну безпеку та оборону, що у вартісному виразі становить 1141,1 млрд грн. Також кошти спрямовані на інші інституції, такі як: Міністерство оборони України – 857,9 млрд грн; Головне управління розвідки Міністерства оборони України – 11,6 млрд грн; Міністерство внутрішніх справ України – 209,8 млрд грн [4].

Згідно до державного бюджету 2023 засвідчують, що в цьому році держава вирішила збільшити видатки на: виплату пенсій – 39 млн грн; фонд ліквідації

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (5 грудня 2023 р.)*

наслідків в результаті збройної агресії – 16 млрд грн; забезпечення проведення зовнішнього незалежного оцінювання – 215 млн грн; культура – 235 млн грн; надання пільгових іпотечних кредитів ВПО – 20 млн грн; забезпечення реалізації нової бюджетної програми «Бюджетний фонд регіонального розвитку» на суму 2 млрд грн. [4]

Якщо дивитися з теоретичної точки зору, то можна профінансувати державні видатки у воєнний період наступними способами:

- підвищення податків;
- скорочення видатків, які не пов'язані з військовим спрямуванням;
- допомога від міжнародних країн та організацій;
- запозичення у інвесторів чи кредиторів;
- емісія грошей [5].

За 2018-2023 роки у будові доходів спостерігається помітний дисбаланс. Найбільшу питому вагу займає податкові надходження, які в 2021 році становлять 85,37%, а на 1 січня 2023 року – 53,4%. З великим відривом виступають неподаткові надходження, які в 2021 році становили 13,52 % та 1 січня 2023 року – 19,38 %, а офіційні трансферти та операції з капіталом складають менше 1 %. Тобто можна побачити велику різницю між 2021 роком та 2023 роком [3].

Зменшення обсягу доходів можна пояснити декількома факторами:

1. Було вирішено заморозити обсяги мінімальних соціальних гарантій держави, які є базовими показниками щодо розрахунку заробітних плат, виплат по безробіттю, пенсій, стипендій, тобто податки, які стягуються з різних джерел доходів громадян. Так наприклад, на 1 січня 2023 року затверджено мінімальний розмір заробітної плати у сумі 6700 грн, прожитковий мінімум становить – 2589 грн, розмір мінімальної пенсії – 2093 грн, що затверджено у Законі 2022 року.

2. З 24 лютого 2022 року виїхали з території України більше 10 мільйонів осіб, для того щоб врятувати своє життя та життя своїх близьких. Тим самим скоротилась кількість платників податків.

3. Через військові дії велика кількість підприємств припинила свою роботу. Що в результаті призвело до зниження доходів до бюджету від податку на прибуток підприємств, скорочення вакансій та зменшення сплачених обсягів ЄСВ [3].

В структурі доходів Державного бюджету України за 2022 рік можна виділити такі показники надходжень: кошти від закордонних країн та міжнародних організацій; податок на додану вартість з імпортованих товарів; власні надходження бюджетних установ [5].

Також від розміщення облігації внутрішніх позик на державне фінансування вдалось залучити 666,9 млрд грн, а в іноземній валюті 103,9 млрд грн:

- шляхом випуску військових ОВДП – 597,2 млрд грн;
- НБУ надрукував 400,0 млрд грн [5].

Отже, Державний бюджет 2022-2023 років прийнятий як бюджет, що спрямований на перемогу України, головним пріоритетом якого є оборона та

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (5 грудня 2023 р.)*

безпека країни. Загальні ресурси спрямовані саме на оборону та безпеку, тому сума суттєва в цій структурі значно збільшена. Від величини та надходжень доходів бюджету залежить рівень забезпеченості держави певними ресурсами. Під час повномасштабної війни, витрачання коштів змінилось кардинально, на перший план вийшло фінансування безпеки та оборони.

Важливою ланкою в умовах війни є підтримка економіки громадянами, підприємствами та організаціями нашої держави, які надалі працюють і стимулюють економічну активність.

Список використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
2. Курєдова , Д., & Плешакова , Н. (2023). Державний бюджет в регулювання соціально-економічних процесів в Україні в умовах воєнного стану. *Grail of Science*, (24), 100–102. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023.011>
3. Курєдова , Д., & Плешакова , Н. (2023). Державний бюджет України в умовах воєнного стану. *Collection of Scientific Papers «SCIENTIA»*, (February 24, 2023; Singapore, Singapore), 47–51. Retrieved from <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/743>
4. Панухник О. Державний бюджет України-2023: особливості регулювання фінансово-економічних процесів в умовах повномасштабної війни [Електронний ресурс] / Олена Панухник, Яна Федотова, Наталія Голич // *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2022. Вип. 2 (27). С. 63-71. Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2022/22povupv.pdf>
- 5.Скорик, М., & Чемерис, Т. (2023). Аналіз впливу повномасштабної війни на Державний бюджет України. *Молодий вчений*, 5 (117), 179-183. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-5-117-35>